

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ એન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કોમર્સ કોલેજ અમરોલી, સુરત

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૮

એમ. કોમ. સેમેસ્ટર - I (ગુ.મા.)

Economics of Growth, Development & Planning : I

તારીખ : ૨૪/૦૬/૨૦૧૮

ખેતક નંબર :

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૦૧:૦૦

કુલ ગુણ : ૫૦

પ્રશ્ન : ૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં અતિ ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈ પણ દસ) (૧૦)

૧. આર્થિક વિકાસના અવરોધકો જણાવો.
૨. અદિશેષ મૂલ્યનો અર્થ સમજાવો.
૩. માનવ વિકાસના ઘટકો દર્શાવો.
૪. આંતરિક અને બાહ્ય ઉદારીકરણના ખ્યાલ સમજાવો.
૫. અવિરત વિકાસ એટલે શું ?
૬. આર્થિક વિકાસના નિર્દેશકો જણાવો.
૭. ભાવ પદ્ધતિની મુખ્ય ખામીઓ કઈ કઈ છે ?
૮. માનવ વિકાસના ખ્યાલનું મહત્ત્વ સમજાવો.
૯. આંતરિક ઉદારીકરણ અને બાહ્ય ઉદારીકરણ સમજાવો.
૧૦. ટકાઉ વિકાસનો ખ્યાલ સમજાવો.
૧૧. ખાનગીકરણ એટલે શું ?
૧૨. આર્થિક વિકાસ માટેની પૂર્વ શરતો

પ્રશ્ન : ૨ આર્થિક વિકાસ અને આર્થિક વૃદ્ધિના ખ્યાલો વિગતે સમજાવી આર્થિક વિકાસ અને આર્થિક વૃદ્ધિ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. (૧૫)

અથવા

(અ) કાર્લ માર્ક્સના અદિશેષ મૂલ્ય અને ઔદ્યોગિક અનામત દળના ખ્યાલ સમજાવો.

(બ) આર્થિક વિકાસના નાણાકીય નિર્દેશકો જણાવો.

અથવા

આર્થિક વૃદ્ધિના સિદ્ધાંતમાં ડેવિડ રિકાર્ડોએ આપેલ ફાળાની ટીકા સહીત ચર્ચા કરો.

અથવા

માલ્થરુસનાં વસ્તીશાસ્ત્રનો સિદ્ધાંત

પ્રશ્ન : ૩ મુક્ત અને આયોજિત અર્થતંત્રમાં ભાવ પદ્ધતિનું તુલનાત્મક વિશ્લેષણ કરો. મુક્ત અર્થતંત્રની તુલનામાં આયોજિત અર્થતંત્રમાં ભાવ પદ્ધતિ કઈ રીતે શ્રેષ્ઠ છે. તે સમજાવો. (૧૫)

અથવા

માનવ વિકાસ આંક અને ભારણના વલણો સમજાવો. જાતિ સશક્તિકરણ સમજાવો.

અથવા

વૈશ્વિકરણ અને ઉદારીકરણની પ્રક્રિયામાં રાજ્યની ભૂમિકા સમજૂતી આપો.

અથવા

માનવ વિકાસ આંકનો ખ્યાલ સમજાવી ભારતમાં માનવ વિકાસ આંકના વલણો તપાસો.

પ્રશ્ન : ૪

ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ બે)

(૧૦)

૧. આર્થિક વૃદ્ધિ મોડેલની મર્યાદાઓ
૨. ટકાઉ વિકાસક્ષમતાનો ખ્યાલ
૩. આર્થિક વિકાસની પૂર્વ શરતો
૪. એડમ સ્મિથનો આર્થિક વૃદ્ધિનો સિદ્ધાંત
૫. ઉદારીકરણ અને વૈશ્વિકરણમાં રાજ્યની ભૂમિકા
૬. સમજાવો : બે આર્થિક પદ્ધતિઓ
 - (૧) બજાર આધારિત
 - (૨) મિશ્ર અર્થતંત્ર
 - (૩) વૈશ્વિકરણ

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ એન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કોમર્સ કોલેજ અમરોલી, સુરત

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૮

એમ. કોમ. સેમેસ્ટર - I (ગુ.મા.)

સંચાલન : સિદ્ધાંત અને વ્યવહાર

તારીખ : ૨૫/૦૬/૨૦૧૮

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૦૧:૦૦

બેઠક નંબર :

કુલ ગુણ : ૫૦

સૂચના : (૧) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નન ગુણ દર્શાવે છે. (૨) જવાબો સ્પષ્ટ અને મુદ્દાસર હોવા જરૂરી છે.

પ્રશ્ન : ૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૧૦)

૧. સંચાલન થીયરી એટલે શું ?
૨. વ્યવસ્થાતંત્રીય સંસ્કારિતાના પ્રકારો માત્ર જણાવો.
૩. જ્ઞાન સંચાલન એટલે શું ?
૪. ફીન્જ બેનિફિટ્સના હેતુઓ જણાવો.
૫. પોતે લાદેલ શિસ્ત એટલે શું ?

પ્રશ્ન : ૨ (અ) અધ્યયનશીલ વ્યવસ્થાતંત્રની વિચારસરણી સમજાવો. (૦૮)

(બ) વ્યવસ્થાતંત્રીય સંસ્કારિતાના લક્ષણો જણાવો. (૦૬)

અથવા

પ્રશ્ન : ૨ (અ) જાપાનીઝ મેનેજમેન્ટ ટેકનીક્સ વિચારસરણી સમજાવો. (૦૮)

(બ) શક્તિના પ્રકારો વર્ણવો. (૦૬)

પ્રશ્ન : ૩ (અ) જ્ઞાન સંચાલનની પ્રક્રિયા વર્ણવો. (૦૮)

(બ) કામગીરી મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયા વર્ણવો. (૦૬)

અથવા

પ્રશ્ન : ૩ (અ) કામગીરી મૂલ્યાંકનના લાભો જણાવો. (૦૮)

(બ) કારકીર્દી આયોજનની પ્રક્રિયા વર્ણવો. (૦૬)

પ્રશ્ન : ૪ (અ) ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે એક) (૦૫)

- (૧) શિસ્તની અગત્યતા
- (૨) શિસ્તના પ્રકાર
- (૩) વળતર પેકેજના ઉદ્દેશો

(બ) કેસ સ્ટડી (૦૭)

સાહસના કર્મચારીઓને પ્રેરણા આપવાના હેતુથી કર્મચારીઓના તરતના ઉપરી દ્વારા તેઓની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન અનિયમિત રીતે થાય છે. ઉપરી દ્વારા રજૂ થતા અહેવાલને આધારે કર્મચારીઓને ઈન્ક્રાઓ તથા બદલી આપવામાં આવે છે. કર્મચારીઓને તેઓની કામગીરીના મૂલ્યાંકનના બિનપક્ષપાતીપણા અંગે શંકા રહે છે. સંચાલક પણ કર્મચારીઓને નકારાત્મક પ્રતિપોષણ આપતા ખચકાય છે. કર્મચારીઓ અન્યાય અને અસલામતીની લાગણી અનુભવે છે. પરિણામે, કામગીરી મૂલ્યાંકન કર્મચારીના વિકાસમાં પરિણામવાને બદલે, વ્યવસ્થાતંત્રીય વાતાવરણ પર, નકારાત્મક અસર પેદા કરે છે.

ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિમાં રહેલી કામગીરી મૂલ્યાંકન ખામીઓ તપાસો અને કામગીરી મૂલ્યાંકન સુધારણા માટે સૂચનો કરો.

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ એન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કોમર્સ કોલેજ અમરોલી, સુરત

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૮

એમ. કોમ. સેમેસ્ટર - I (ગુ.મા.)

વિજ્ઞાપન અને વેચાણકળા

તારખ : ૨૬/૦૬/૨૦૧૮

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૦૧:૦૦

બેઠક નંબર :

કુલ ગુણ : ૫૦

પ્રશ્ન : ૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૧૦)

૧. વિજ્ઞાપનની હકારાત્મક સામાજિક અસરો જણાવો.
૨. નિતિસૂક્ષ્મ (સ્લોગન) એટલે શું ?
૩. વિજ્ઞાપન ખર્ચનો અંદાજ નક્કી કરવાની પદ્ધતિઓ જણાવો.
૪. માલવેર એટલે શું ?
૫. વેચાણકળાના લક્ષણો જણાવો.

પ્રશ્ન : ૨ (અ) “વિજ્ઞાપનએ બજારક્રિયાનું અગત્યનું ઓબાર છે.”- સમજાવો. (૦૭)

(બ) વિજ્ઞાપન બજેટની પ્રક્રિયા વર્ણવો. (૦૬)

અથવા

પ્રશ્ન : ૨ (અ) DAGMAR અભિગમ સમજાવો. (૦૭)

(બ) રેડિયો માધ્યમના લાભા-લાભ સમજાવો. (૦૬)

પ્રશ્ન : ૩ (અ) વેચાણ ઓયોજનની પ્રક્રિયા વર્ણવો. (૦૬)

(બ) સેલ્સમેનને તાલીમની પદ્ધતિઓ સમજાવો. (૦૭)

અથવા

પ્રશ્ન : ૩ (અ) વેચાણ સાધારણનું મહત્ત્વ સમજાવો. (૦૬)

(બ) સેલ્સમેનને ઉત્પાદકતા અભિગમ સમજાવો. (૦૭)

પ્રશ્ન : ૪ (અ) કોઈપણ એકનો જવાબ લખો. (૦૬)

- (૧) વિજ્ઞાપનની આધુનિક ઘંઘામાં ભૂમિકા
- (૨) નિષ્ણાંત અભિપ્રાયની પદ્ધતિ
- (૩) વેચાણ આયોજનના પ્રકારો

(બ) કેસ સ્ટડી (૦૮)

સાક્ષી કેમિકલ્સ કંપની લિ. ગુણવત્તા ચુકત જંતુનાશક દવાઓનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવા માંગે છે. આ જંતુનાશક દવાઓની ઉત્પાદન પડતર એક કિલો દીઠ રૂ. ૨૪ થાય એમ છે. આ ક્ષેત્રમાં ગળાકાપ હરિફાઈ છે. ખેતીક્ષેત્રમાં ઉપયોગી એવી ઊંચી ગુણવત્તાવાળી જંતુનાશક દવાની વેચાણ કિંમત કિલોદીઠ રૂ. ૩૦ રાખી શકાય એમ છે. (હરીફોની વેચાણ કિંમત ધ્યાનમાં રાખતા)

કંપની પોતાની પેદાશોનો બહોળો પ્રસાર કરવા માંગે છે. જાહેરાત માટે સંબંધિત રીતે કંપનીને ઉપયોગી એવા ત્રણ માધ્યમો સૂચવો અને તે પૈકી એકની પસંદગી કરી તેના કારણો જણાવો.

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ એન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કોમર્સ કોલેજ અમરોલી, સુરત

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૮

એમ. કોમ. સેમેસ્ટર - I (ગુ.મા.)

તારીખ : ૨૮/૦૬/૨૦૧૮ નાણાકીય અને સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ : II બેઠક નંબર :

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૦૧:૦૦ કુલ ગુણ : ૫૦

સૂચના : (૧) પ્રશ્ન નં ૧ ફરજિયાત છે. (૨) જમણી બાજુ આપેલ અંક પ્રશ્નન ગુણ દર્શાવે છે.

(૩) જવાબના ભાગરૂપે તમામ જરૂરી ગણતરી દર્શાવો.

પ્રશ્ન:૧ (અ) તા. ૧-૭-૨૦૧૮ ના રોજ સ્પાર્ક લિમિટેડના ગોડાઉનમાં આગ લાગી. રૂ. ૩૦,૦૦૦ નો માલ (૦૫)

બચાવી લીધો. માલની પૂરેપૂરી રકમનો વીમો ઉતરાવેલ હતો.

(૧) વેચાણ પર સરેરાશ કાચા નફાની ટકાવારી ૨૦%

(૨) સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન ૧૦% વધુ કિંમતે આંકવામાં આવે છે.

(૩) પહેલાં છ માસ દરમિયાન ખરીદી અને વેચાણ અનુક્રમે રૂ. ૨,૧૦,૦૦૦ અને રૂ. ૪,૫૦,૦૦૦ હતા. તા. ૧-૧-૨૦૧૮ ના રોજ સ્ટોક રૂ. ૧,૪૮,૫૦૦ હતો. આ સમય દરમિયાન મજૂરી રૂ. ૮૦,૦૦૦ હતી. આગીથી બળી ગયેલ માલની કિંમત શોધો.

(બ) દેવચાની કેમિકલ્સે રૂ. ૭,૦૦,૦૦૦ ની નફા નુસાનની પોલિસી લીધી છે. તા. ૧-૪-૨૦૧૮ ના રોજ (૦૫)

આગ લાગી. ઇંધો ૪ માસ માટે સ્થગિત થઈ ગયો. બાંધકામ સમય ૩ માસનો છે. રૂ. ૨૮૦૦૦ નો સ્થિર ખર્ચા ઉદાર્યા પછીનો તા. ૩૧-૧૨-૨૦૧૭ ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનો ચોખ્ખો નફો રૂ. ૫,૭૧,૦૦૦ હતો. તે જ સમયનું વેચાણ રૂ. ૪૦,૦૦,૦૦૦ હતું. જ્યારે ૩૧-૩-૨૦૧૮ ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું વેચાણ રૂ. ૫૦,૦૦,૦૦૦ હતું. અને તા. ૩૧-૩-૨૦૧૮ ના રોજ પૂરા થતાં ૯ માસનું વેચાણ રૂ. ૩૮,૦૦,૦૦૦ હતું. તા. ૩૦-૬-૨૦૧૮ ના રોજ પૂરા થતા ૩ માસનું વેચાણ રૂ. ૮,૦૦,૦૦૦ હતું. ચાલુ વર્ષે વેચાણમાં ૧૦% અને નફામાં ૫% ઘટાડો થવાનો અંદાજ છે. દાવાની રકમ શોધો.

પ્રશ્ન - ૨ શીવ લિ. ના ચોપડામાંથી તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ ના રોજ નીચેની બાકીઓ કાઢવામાં આવી છે. (૧૪)

ઉદારબાકી	રૂ.	જમાબાકી	રૂ.
વહીવટી ખર્ચા	૧૫,૧૦,૦૦૦	વેચાણ	૩૮,૬૦,૦૦૦
પગાર	૮,૬૦,૦૦૦	લેણદારો	૭,૦૦,૦૦૦
મુસાફરી ખર્ચા	૧,૮૦,૦૦૦	નફા-નુકસાન ખાતું	૫૦,૦૦૦
ભાડુ વેરા	૨,૪૦,૦૦૦	બેંક લોન	૫,૬૦,૦૦૦
ડિરેક્ટર ફી	૨,૧૦,૦૦૦	અન્ય લોન - ધિરાણ	૨,૪૦,૦૦૦
પોસ્ટેજ	૧,૦૪,૦૦૦	બાંધી મુદત થાપણ	૪,૨૦,૦૦૦
સામાન્ય ખર્ચા	૧,૫૦,૦૦૦	નહીં મંગાવેલ ડિવીડન્ડ	૨૦,૦૦૦
પ્રોવિડન્ટ ફંડ ફાળો	૧,૦૦,૦૦૦	રોકાણ પર વ્યાજ	૧,૭૦,૦૦૦
હાથ પર રોકડ	૪૪,૦૦૦	દાલખાદ અનામત	૬૦,૦૦૦
બેંકમાં રોકડ	૧,૭૨,૦૦૦	ડિબેચર પરતનીધિ	૫,૦૦,૦૦૦
લેણી હૂંડી	૨૦,૦૦૦	૫% ડિબેચર	૧૦,૦૦,૦૦૦
બાકી હપ્તા	૧,૫૦,૦૦૦	પ્રોવિડન્ટ ફંડ	૪,૪૦,૦૦૦

ઉધારબાકી	રૂા.	જમાબાકી	રૂા.
જમીન	૨૯,૦૦,૦૦૦	સામાન્ય અનામત	૧૦,૦૦,૦૦૦
મકાન	૨૭,૦૦,૦૦૦	મૂડી અનામત	૧૭,૦૦,૦૦૦
પ્લાન્ટ/ચંત્રો	૧૬,૬૦,૦૦૦	શેર જપ્તી ખાતું	૬૦,૦૦૦
પ્રાથમિક ખર્ચા	૬૦,૦૦૦	૬% પ્રેફરેન્સ શેર	૨૦,૦૦,૦૦૦
ડિબેચર વટાવ	૬૦,૦૦૦	ઈક્વિટી શેર (રૂા. ૧૦૦)	૪૦,૦૦,૦૦૦
ફર્નિચર	૪,૪૦,૦૦૦		
રોકાણો	૨૭,૦૦,૦૦૦		
સ્પેર પાર્ટ્સ	૨,૪૦,૦૦૦		
દેવાદારો	૭,૦૦,૦૦૦		
કમિશન	૭,૨૪,૦૦૦		
ડિબેચર પરત નિધિ રોકાણો	૨,૦૦,૦૦૦		
સ્ટોક (૧-૪-૨૦૧૬)	૬,૫૬,૦૦૦		
	૧,૬૮,૮૦,૦૦		૧,૬૮,૮૦,૦૦૦

વધારાની માહિતી :

(૧) મકાન પર વાર્ષિક ૨% લેખે, પ્લાન્ટ અને ચંત્રો પર ૫% લેખે અને ફર્નિચર પર વાર્ષિક ૧૦% ઘસારો ગણો. ઘસારો મિલકતની શરૂઆતની બાકી પર ગણો.

(૨) પ્લાન્ટ ચંત્રમાં વધારો રૂા. ૩,૪૦,૦૦૦ ચંત્રનું વેચાણ રૂા. ૧,૦૦,૦૦૦, ફર્નિચરમાં વધારો રૂા. ૨૪,૦૦૦ અને ફર્નિચરનું વેચાણ રૂા. ૨,૦૦૦ છે.

(૩) રૂા. ૨૭,૦૦,૦૦૦ રોકાણોમાંથી સરકારી જમીનગીરીમાં રોકાણ રૂા. ૧૭,૦૦,૦૦૦ અને કંપનીના શેરમાં રોકાણ રૂા. ૧૦,૦૦,૦૦૦ છે.

(૪) ઈક્વિટી શેર બાકી હપ્તા ડિરેક્ટર્સ પાસેથી રૂા. ૧,૫૦,૦૦૦ છે. અને આખર સ્ટોક રૂા. ૧૩,૦૪,૦૦૦ હતો.

(૫) ખર્ચના બાકી દેવા : પગાર રૂા. ૧,૦૦,૦૦૦, ભાડું અને કરવેરા રૂા. ૭૦,૦૦૦ તથા કમિશન રૂા. ૫૦,૦૦૦.

(૬) દેવાદારો પર ૧૦% લેખે ઘાલખાઘ અનામત રાખવાની છે. જ્યારે અગાઉથી ચૂકવેલ પોસ્ટેજ ખર્ચ રૂા. ૪,૦૦૦ છે.

(૭) નફાના ૫૦% લેખે કરવેરાની જોગવાઈ કરો.

તા. ૩૧-૩-૨૦૧૭ ના રોજ પૂરા થતા વર્ષના શીવ લિ. ના વાર્ષિક હિસાબો ઉભા નફા નુકસાન અને ઊભુ પાકુ સરવૈયા મુજબ તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન - ૩

શ્રી રાહુલના કારખાનામાં તા. ૨૬/૮/૨૦૧૫ ના રોજ આગ લાગી. રૂા. ૧,૧૨,૦૦૦ સિવાયનો (૧૪) મોટાભાગનો સ્ટોક નાશ પામ્યો હતો. શ્રી રાહુલે સ્ટોક અંગે રૂા. ૮,૬૪,૦૦૦ ની વીમા પોલિસી લીધેલ હતી. નીચે આપેલ માહિતી પરથી સ્ટોકના દાવાની રકમ નક્કી કરવાની છે.

વિગત	રૂા.
૨૦૧૪ ના વર્ષની ખરીદી	૩૭,૫૨,૦૦૦
૨૦૧૪ ના વર્ષનું વેચાણ	૪૬,૪૦,૦૦૦

તા. ૧-૧-૨૦૧૫ થી ૨૬-૮-૨૦૧૫ સુધીની ખરીદી	૭,૩૬,૦૦૦
તા. ૧-૧-૨૦૧૫ થી ૨૬-૮-૨૦૧૫ સુધીનું વેચાણ	૯,૬૦,૦૦૦
તા. ૩૧-૧૨-૨૦૧૪ ના રોજ સ્ટોક	૯,૬૮,૦૦૦
તા. ૧-૧-૨૦૧૪ ના રોજ સ્ટોક	૫,૭૬,૦૦૦
૨૦૧૪ ના વર્ષ દરમિયાન ચૂકવેલ મજૂરી	૪,૦૦,૦૦૦
તા. ૧-૧-૨૦૧૫ થી ૨૬-૦૮-૨૦૧૫ સુધીની મજૂરી	૭૨,૦૦૦

વધારાની માહિતી :

- (૧) જૂન ૨૦૧૪ માં રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦ ની કિંમતનો માલ આડત પર વેચવા મોકલેલ હતો. જે અકસ્માતના કારણે રસ્તામાં નાશ પામ્યો. જેનો કોઈ વીમો લેવામાં આવ્યો ન હતો.
- (૨) આગ લાગવાના થોડા સમય પહેલાં રૂ. ૧,૯૮,૦૦૦ ની કિંમતનો સ્ટોક જાંગડથી વેચવા મોકલ્યો હતો.
- (૩) એવું શોધી કાઢવામાં આવ્યું છે કે રૂ. ૮,૦૦૦ ની કિંમતના ઓફિસ ફર્નિચરની ખરીદી ભૂલથી ૨૦૧૫ ના માલની ખરીદીમાં નોંધાઈ ગયેલ હતી.
- (૪) સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન ૨૦૧૩ ના કેલેન્ડર વર્ષના અંત સુધી પડતર કિંમતથી ૧૦% ઓછી કિંમતે કરવામાં આવ્યું હતું. વર્ષ ૨૦૧૪ થી આખરના સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન પડતર પર ૧૦% ચઢાવીને કરવામાં આવ્યું હતું.
- (૫) આગ બુઝાવવાનો ખર્ચ રૂ. ૨૦,૬૫૭ થયો હતો.

પ્રશ્ન - ૩

અથવા

(૧૪)

દિવ્યા લિમિટેડનાં મકાનમાં તા. ૦૧-૦૫-૨૦૧૬ નાં રોજ આગ લાગી કંપનીએ નફાના નુકસાનની રૂ. ૧,૨૩,૨૦૦ ની પોલિસી લીધી છે. વેચાણની વિગત નીચે મુજબ છે :

તા. ૧-૯-૨૦૧૫ થી તા. ૩૦-૪-૨૦૧૬	રૂ. ૫,૬૦,૦૦૦
તા. ૧-૫-૨૦૧૫ થી તા. ૩૦-૪-૨૦૧૬	રૂ. ૮,૦૦,૦૦૦
તા. ૧-૫-૨૦૧૫ થી તા. ૩૧-૧૦-૨૦૧૬	રૂ. ૪,૦૦,૦૦૦
તા. ૧-૫-૨૦૧૬ થી તા. ૩૧-૧૦-૨૦૧૬	રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦

નુકસાનનીનો ગાળો ૬ માસનો હતો. પરંતુ ઇંધો ચાર માસમાં વ્યવસ્થત ચાલુ થઈ ગયો હતો.

તા. ૩૧-૧૨-૨૦૧૬ ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું નફા નુકસાન ખાતું

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
શરૂનો સ્ટોક	૮૦,૦૦૦	વેચાણ	૭,૬૦,૦૦૦
ખરીદી	૪,૮૦,૦૦૦	ડિવિડન્ડ	૩,૬૦૦
ચલિત મજૂરી	૨૨,૪૦૦	શેર વેચાણ પર નફો	૪,૪૦૦
ઉત્પાદનના ખર્ચા		આખર સ્ટોક	૪૦,૪૦૦
ચલિત ૩૦,૦૦૦			
સ્થિર ૧૮,૦૦૦	૪૮,૦૦૦		
વહીવટી ખર્ચા			
ચલિત ૩૮,૦૦૦			
સ્થિર ૨૦,૦૦૦	૫૮,૦૦૦		
વેચાણ ખર્ચા			
ચલિત ૨૦,૦૦૦			
સ્થિર ૩૬,૦૦૦	૫૬,૦૦૦		
ચોખ્ખો નફો	૬૪,૦૦૦		
	૮,૦૮,૪૦૦		૮,૦૮,૪૦૦

૨૦૧૬ના વર્ષમાં વેચાણમાં ૧૦% અને નફામાં ૫% વધારો અંદાજવામાં આવ્યો છે. દાવાની રકમ રૂ. ૪૦,૦૦૦ નક્કી થઈ જેમાં આગ બુઝાવવાનો ખર્ચ રૂ. ૧૨,૦૦૦ નો સમાવેશ થાય છે. ઉપરની માહિતી પરથી ચાલુ વર્ષનાં બાંચધરી સમયના વેચાણની રકમ શોધો.

પ્રશ્ન - ૪ (અ) માનવ સંપત્તિના હિસાબોની ઉપયોગિતા સમજાવો. (૦૬)

(બ) પર્યાવરણલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિનું કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો. (૦૬)

અથવા

પ્રશ્ન - ૪ (અ) માનવ સંપત્તિનાં મૂલ્યાંકન માટે પુનઃ સ્થાપના પડતર અને વૈકલ્પિક પડતર પદ્ધતિની ચર્ચા કરો. (૦૬)

(બ) પર્યાવરણલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિની ઉપયોગિતા સમજાવો. (૦૬)

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ એન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કોમર્સ કોલેજ અમરોલી, સુરત

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૮

એમ. કોમ. સેમેસ્ટર - I (ગુ.મા.)

તારીખ : ૨૬/૦૬/૨૦૧૮ નાણાકીય અને સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ : III બેઠક નંબર :

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૦૧:૦૦ કુલ ગુણ : ૫૦

સૂચના : (૧) જરૂરી ગણતરીઓ તમારા જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવવી.

પ્રશ્ન:૧ (ક) નીચેની માહિતી પરથી કરમુક્ત અને કરપાત્ર મૂડીનફો શોધો. નીચે મુજબ મિલકતો વેચીને (૦૩) રહેઠાણનું મકાન ૨૪,૦૦,૦૦૦ નું ખરીદ્યું.

મિલકતો	મૂડી નફો	વેચાણ કિંમત	વેચાણ ખર્ચા
શહેરી જમીન	૧,૪૭,૮૧૫	૧૪,૩૦,૦૦૦	૧૫,૨૦૦
પાઘડી	૩,૮૭,૮૦૦	૪,૦૧,૦૦૦	૧૩,૩૦૦
સરકારી બોન્ડ	૪,૬૮,૫૦૦	૪,૮૮,૩૦૦	૧૯,૮૦૦
ખાનગી કંપનીના ડિબેન્ચર	૩,૬૨,૨૫૦	૭,૪૩,૪૦૦	૧૪,૫૦૦

(ડ) GST કાયદા હેઠળ “ધંધાનું સ્થળ” સમજાવો. (૦૩)

(અ) R લિમિટેડે નીચેની વિગતો વૈજ્ઞાનિક સંશોધન માટેની તા. ૩૧-૩-૨૦૧૮ ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષની (૦૩) પૂરી પાડેલ છે :

વિગત	રૂા. (લાખમાં)
૧. URL લિમિટેડ ચૂકવણી કરી	૪૦ (વૈજ્ઞાનિક સંશોધન માટે)
૨. એમ.એમ.કોલેજને ચૂકવણી કરી	૩૦
૩. સી.પી.સી. કોલેજને ચૂકવણી કરી	૨૦ (જમીન ખરીદી માટે)
૪. નેશનલ લેબોરેટરીને ચૂકવણી કરી	૧૬
૫. ઈન-હાઉસ સાયન્ટિફિક રીસર્ચ માટે યંત્રો ખરીદ્યા	૫૦
૬. ઈન-હાઉસ સાયન્ટિફિક રીસર્ચમાં રોકાયેલા કર્મચારીઓનો પગાર	૨૪

ઈન્કમેટેક્સ એક્ટ ૧૯૬૧ ની કાયદાની કલમ ૩૫ હેઠળ કપાતની રકમની ગણતરી કરો.

(બ) નીચેના બંને સંબોગોમાં કુલ ગ્રોસ આવક ગણો. (૦૩)

વિગત	સંબોગ ૧ (રૂા.)	સંબોગ ૨ (રૂા.)
કાપડના ધંધાનો નફો/ખોટ	(+) ૨,૫૦,૦૦૦	(-) ૧,૫૦,૦૦૦
સહકારીય ધંધાનો નફો/ખોટ	(-) ૧,૨૦,૦૦૦	(+) ૨,૮૦,૦૦૦
મૂડી નફો / ખોટ	(-) ૧,૪૦,૦૦૦	(-) ૧,૪૦,૦૦૦
ખેતીની આવક / ખોટ	(-) ૫૦,૦૦૦	(+) ૭૦,૦૦૦

(પાનું ઊલટાવો)

વિગત	રૂપિયા	વિગત	રૂપિયા
શરૂનો સ્ટોક	૯,૬૮,૦૦૦	વેચાણ	૬૮,૧૦,૨૨૦
ખરીદી	૪૦,૦૦,૦૦૦	મકાન ભાડું	૫૬,૦૦૦
પગાર	૭,૯૨,૦૦૦	ઘાલખાધ પરત	૮૦,૦૦૦
ચંત્રોનો ઘસારો	૧,૦૦,૦૦૦	છેવટનો સ્ટોક	૧૨,૬૦,૦૦૦
મૂડીનું વ્યાજ	૮૦,૦૦૦		
ઘાલખાધ અનામત	૭૬,૦૦૦		
આવક વેરો	૭૨,૦૦૦		
જાહેરાત ખર્ચ	૧,૦૪,૦૦૦		
દાન	૬૪,૦૦૦		
ચોખ્ખો નફો	૧૯,૫૦,૨૨૦		
	૮૨,૦૬,૨૨૦		૮૨,૦૬,૨૨૦

વધારાની માહિતી :

- શરૂનો સ્ટોક તેની પડતર કિંમત કરતાં ૧૦% વધુ કિંમતે અને છેવટનો સ્ટોક તેની પડતર કરતાં ૫% વધુ કિંમતે દર્શાવેલ છે.
- ચંત્રોનો માન્ય ઘસારો રૂ. ૧૬,૦૦૦ છે.
- રાજકીય પક્ષની માલિકીનાં વર્તમાન પત્રમાં ધંધાની આવેલી જાહેરાત રૂ. ૬૮,૦૦૦ નો સમાવેશ ઉપર જણાવેલ જાહેરાત ખર્ચમાં થયેલ છે.
- મોટરકારની શરૂની બાકી તા. ૧-૪-૨૦૧૭ ના રોજ રૂ. ૬૦,૦૦૦ હતી. ૨૦% ઘસારો મજરે મળે છે. ધંધા માટે મોટરકારનો વપરાશ ૨/૩ ગણવો.
- રૂ. ૭૬,૦૦૦ ની બજાર કિંમતનો માલ રૂ. ૫૬,૦૦૦ માં ખરીદેલ તે ઘર-વપરાશ માટે લઈ ગયેલા તેનો સમાવેશ વેચાણમાં રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ તરીકે કરેલ છે.
- પુસ્તકના લેખક તરીકે શ્રી વ્યાસને મળેલ રોયલ્ટી રૂ. ૪૦,૦૦૦ નફા-નુકસાન ખાતામાં દર્શાવેલ નથી.
- યુનિવર્સિટીને આપેલ રોકડ દાન રૂ. ૪૪,૦૦૦ નો સમાવેશ ઉપર જણાવેલ દાનની રકમમાં કરેલ નથી.
- ઉપર જણાવેલ ઘાલખાધ પરત પૈકી રૂ. ૫૨,૦૦૦ ભૂતકાળમાં નામંજૂર થયેલ છે.
ઉપરોક્ત વિગત પરથી આકારણી વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ માટે ધંધા-વ્યવસાયની કરપાત્ર આવક શોધો.

અથવા

પ્રશ્ન - ૨(અ) શ્રી માનવ ભારતીય નાગરિક છે, જેણે આકારણી વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ ની તેની આવકોની માહિતી નીચે (૧૦) મુજબ આપી છે :

	રૂ.
૧. ભાડે આપેલ મકાનની આવક	૮૫,૦૦૦
૨. મોબાઈલના ધંધામાંથી નફો (ઘસારા પહેલાનો)	૧,૯૬,૦૦૦
૩. પેટીમાં હિત	૧૮,૦૦૦
૪. સહકારીય આવક	૧૯,૦૦૦
૫. ટૂંકાગાળાનો મૂડી નફો	૩૨,૦૦૦
૬. ઝવેરાત વેચાણનો લાંબાગાળાનો મૂડી નફો	૧૪,૦૦૦
પાછલા આકારણી વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ થી આગળ ખેંચેલ વિગતો :	
૧. મોપેડના ધંધાની ખોટ	૩૯,૦૦૦

૨. મોબાઈલના ના ઇંધાની ખોટ	૪૬,૦૦૦
૩. નહિ સમાયેલ ઘસારો	૧૦,૦૦૦
૪. સજ્ઞાકીય ખોટ	૩૨,૦૦૦
૫. ૨૦૧૧-૧૨ ના વર્ષના ટૂંકાગાળાની મૂડી ખોટ	૪૧,૦૦૦
૬. ૨૦૧૨-૧૩ ની લાંબાગાળાની ખોટ	૩૯,૫૦૦
૭. મળવાનું બાકી ભાડું	૩૦,૦૦૦

ચાલુ વર્ષનો ઘસારો રૂા. ૫,૦૦૦ છે.

તમારે આકારણી વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ માટે શ્રી માનવની કુલ ગ્રોસ આવક ગણવાની છે.

(બ) નુકસાન માંડી વાળવું અને આગળ ખેંચી જવા અંગેની જોગવાઈઓ જણાવો. (૦૪)

પ્રશ્ન - ૩ રાકેશની નીચેની માહિતી પરથી આ.વ. ૨૦૧૮-૧૯ માટે કરપાત્ર મૂડી નફો શોધો. (૧૪)

મિલકતો	ખરીદ તારીખ	ખરીદ કિંમત (રૂા.)	વેચાણ કિંમત	વેચાણ ખર્ચ (રૂા.)
'A' કંપની લિ. ના શેર	૨૧-૧૧-૨૦૧૧	૨,૩૦,૦૦૦	૫,૩૫,૦૦૦	-
'B' કંપની લિ. ના શેર	૨૨-૧૧-૨૦૧૧	૩,૬૮,૦૦૦	૭,૯૨,૦૦૦	-
શહેરી જમીન	૦૧-૦૨-૨૦૦૪	૮,૩૩,૮૫૦	૨૮,૦૦,૦૦૦	૫,૦૦૦
ઝવેરાત	૦૧-૦૨-૨૦૦૬	૨,૬૫,૫૯૦	૭,૫૮,૦૦૦	૮,૦૦૦
'C' કંપની લિ. ના શેર	૦૧-૦૧-૨૦૦૩	૧,૮૦,૬૦૦	૧૦,૧૪,૦૦૦	૪,૦૦૦
'D' કંપની લિ. ના શેર	૦૧-૦૨-૨૦૦૪	૨,૨૫,૬૩૦	૫,૪૩,૦૦૦	૩,૦૦૦
દિલ્હીમાં રહેઠાણનું મકાન	૦૧-૦૧-૨૦૦૪	૧૯,૬૨,૦૦૦	૫૦,૨૫,૦૦૦	૨૫,૦૦૦

તા. ૦૧-૦૬-૨૦૧૭ ના રોજ ઉપરોક્ત તમામ મિલકતો વેચી અને તરત જ ખરીદ્યા. (૧)
સુરતમાં રહેઠાણનો ફ્લેટ રૂા. ૧૬,૦૦,૦૦૦ અને (૨) રૂરલ ઇલેક્ટ્રીફિકેશન કોર્પોરેશન ઓફ (૦૭)
ઈન્ડિયાના બોન્ડ રૂા. ૮,૦૦,૦૦૦ તમામ જમીનગીરીઓ STT ને પાત્ર નથી.
સૂચકઆંક : ૨૦૧૧-૧૨ = ૧૮૪, ૨૦૦૩-૦૪ = ૧૦૯, ૨૦૦૫-૦૬ = ૧૧૭,
૨૦૦૨-૦૩ = ૧૦૫, ૨૦૧૭-૧૮ = ૨૭૨, ૨૦૦૧-૦૨ = ૧૦૦

અથવા

પ્રશ્ન -૩ (અ) ઈન્વેન્ટરીનું મૂલ્યાંકન (હિસાબી ધોરણ - ૦૨) સમજાવો. (૦૮)

(બ) કલમ-૫૪ મુજબ મૂડી નફા માટેની જોગવાઈઓ જણાવો. (૦૬)

પ્રશ્ન - ૪ ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ બે) (૧૦)

- હિસાબી નીતિઓનું પ્રગટીકરણ (હિસાબી ધોરણ : ૧)
- મૂડી મિલકતની પડતર કિંમત
- માન્ય, અમાન્ય અને નહિ સમાયેલ ઘસારો
- ઇંધા-વ્યવસાયના મથાળા હેઠળ મજરે મળતી અને મજરે નહિ મળતી રકમો

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ એન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કોમર્સ કોલેજ અમરોલી, સુરત.

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૫

બી.એ. / બી.કોમ. / એમ. એ. / એમ.કોમ. - સેમેસ્ટર -

વિષય :

તારીખ :

બેઠક નંબર :

સમય :

કુલ ગુણ : ૫૦

જવાબદારીઓ	૩૧-૦૩-'૧૩	૩૧-૦૩-'૧૪	મિલકત	૩૧-૦૩-'૧૩	૩૧-૦૩-'૧૪
ઈકવીટી શેરમૂડી (રૂા. ૧૦ નો એક એવા)	૫,૦૦,૦૦૦	૭,૫૦,૦૦૦	કાયમી મિલકતો	૫,૦૦,૦૦૦	૭,૫૦,૦૦૦
મૂડી અનામત (જમીન વેચાણનો નફો)	-	૧,૦૦,૦૦૦	રોકાણો	૩,૦૦,૦૦૦	૪,૦૦,૦૦૦
સામાન્ય અનામત (ઇંધાના રોકાણ વેચાણ થી નફો)	-	૨૫,૦૦૦	સ્ટોક	૪,૦૦,૦૦૦	૫,૦૦,૦૦૦
નફાનુકસાન ખાતું	૪,૫૦,૦૦૦	૫,૦૦,૦૦૦	દેવાદારો	૩,૦૦,૦૦૦	૩,૫૦,૦૦૦
૧૦%ના ડિબેન્યર્સ	૫,૦૦,૦૦૦	૩,૦૦,૦૦૦	અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચ	૨૦,૦૦૦	૧૦,૦૦૦
બેંક લોન	-	૨,૫૦,૦૦૦	સલામતી ડિપોઝીટ	૩૦,૦૦૦	૧૫,૦૦૦
આવકવેરો :			બેન્કમાં રોકડ	૧,૦૦,૦૦૦	૧,૭૫,૦૦૦
ભવિષ્યનો	૫૦,૦૦૦	૭૫,૦૦૦	ઇંધાના રોકાણો	૧,૦૦,૦૦૦	-
ચાલુ વર્ષનો	૨૫,૦૦૦	૫૦,૦૦૦	ડિબેન્યર વટાવ	૧૦,૦૦૦	૫,૦૦૦
ચાલુ દેવા	૨,૨૫,૦૦૦	૧,૭૫,૦૦૦	ઈ.શેર બહાર પાડવાનો વટાવ	-	૨૫,૦૦૦
નહિ મંગાવેલ ડિવિડન્ડ	૧૦,૦૦૦	૫,૦૦૦			
	૧૭,૬૦,૦૦૦	૨૨,૩૦,૦૦૦		૧૭,૬૦,૦૦૦	૨૨,૩૦,૦૦૦

